

Литература

1. Бурко, О. П. Мониторинг качества образовательных услуг в учреждении высшего образования / О. П. Бурко, Ю. Д. Данилов, Е. Г. Кудрицкая // Сборник материалов Международного конкурса курсовых, научно-исследовательских и выпускных квалификационных работ (25 января 2018 года) «Научные и творческие достижения в рамках современных образовательных стандартов». – Кемерово : ЗапСибНЦ, 2018. – С. 115-119.

2. Бакунович, М. Ф. Характеристики социального интеллекта студентов технических специальностей на разных этапах образовательного процесса / М. Ф. Бакунович, О. П. Бурко // Адукацыя і выхаванне. – 2018. – № 9 (321). – С. 50-57.

3. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие / Ред. и сост. Райгородский Д. Я. – Самара : Издательский Дом «БАХРАХ-М», 2006. – С. 549-672.

А. М. Баранаў

г. Гомель, ГДУ імя Ф. Скарыны

УНІВЕРСІТЭТ ЯК ЦЭНТРАЛЬНАЕ ЗВ'ЯНО Ў РЕАЛІЗАЦЫІ КЛАСТАРНЫХ ПАДХОДАЎ І НАВАЦЫЙНАГА РАЗВІЦЦЯ ГОМЕЛЬСКОЙ ВОБЛАСЦІ

Адной з асноўных праблем Гомельскай рэгіянальнай інавацыйнай сістэмы з'яўляецца адсутнасць эфектыўных інфармацыйных узаемасувязей паміж яе элементамі, інфармацыйная непразрыстасць, нізкая матывацыя да стварэння і фінансавання інавацый, нераспрацаванасць механізмаў камерцыйлізацыі вынікаў дзейнасці. Стварыць эфектыўныя інфармацыйныя каналы паміж удзельнікамі інавацыйнага працэсу можна толькі ва ўмовах эканомікі ведаў, з дапамогай выкарыстання сучасных ІТ і механізмаў фарміравання транснацыянальных інфармацыйных кластараў [1].

Распрацаваная намі перспектыўная мадэль ўзаемадзеяння асноўных элементаў інавацыйнай інфраструктуры Гомельскага рэгіёна паказана ў папярэдняй навуковай працы [3]. У якасці тэхналагічнай асновы можа служыць КУП «Гомельскі навукова-тэхналагічны парк», у якім у 2018 г. было зарэгістравана 8 рэзідэнтаў. Спектр іх дзейнасці шырокі: праектаванне і тэхнічнае абслугоўванне аўтаматызаваных сістэм кіравання тэхналагічнымі працэсамі, распрацоўка і выраб нанатэхналагічнага даследчага абсталявання, праграмнага забеспячэння, мабільных дадаткаў; энергазберагальныя тэхналогіі; лагістычны аўдыт і інш. [2]. Асабліва актыўна развіваецца ІТ-сектар. Амаль трэць прадукцыі пастаўляецца на экспарт у ЗША, Вялікабрытанію, Ганконг, Расію і іншыя краіны.

У рамках інфармацыйнага кластара можна наладзіць моцныя рознабаковыя ўзаемасувязі тэхнапарка з буйнымі прадпрыемствамі рэгіёна, а таксама навукова-даследчымі цэнтрамі ўстаноў адукацыі – Гомельскага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта імя П. В. Сухога і Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф. Скарыны.

На базе РУП «Гомсельмаш», ГДУ імя Ф. Скарыны, ГДТУ імя П.В. Сухога ў рэгіёне сфармаваны аграмашынабудаўнічы кластар. Аднак нашы даследаванні паказваюць кластарызацыі эканомікі вобласці па асобных сферах [3] паказваюць, што найлепшыя перадумовы існуюць для такіх галін, як паліўная і апрацоўчая прамысловасць (напрыклад, ядром кластара можа стаць ААТ «Мазырскі НПЗ»), пры гэтым фарміраванне сістэм электроннага гандлю, фінансавых і збытавых інструментаў магчыма толькі ў інтэгральным узаемадзеянні з буйной ІТ-кампаніяй, напрыклад, EPAM Systems.

Універсітэцкія цэнтры забяспечваюць неабходную для інфармацыйнага кластара падрыхтоўку спецыялістаў, у тым ліку і з дапамогай дыстанцыйнага ІТ-навучання. Так, у ГДУ імя Ф. Скарыны з верасня 2015 г. у рамках супрацоўніцтва з універсітэтам Авернь Клермон-1 (Францыя) функцыянуюць курсы «ГДУ-Профі» праекту «школа – універсітэт – прадпрыемства», што адкрывае магчымасці беларускім студэнтам стаць спецыялістамі сумесных транснацыянальных падраздзяленняў інфармацыйнага кластара ў Францыі і іншых краінах ЕЗ.

Важным элементам інавацыйнай інфраструктуры рэгіёна, арыентаваным на павышэнне знешнеэканамічнай эфектыўнасці суб'ектаў кластара, з'яўляецца ЗАТ «Гомельскі бізнес-інавацыйны цэнтр». Ён спецыялізуецца на правядзенні маркетынговых даследаванняў, на распрацоўцы бізнес-планаў інвестыцыйных праектаў, стратэгіі развіцця, эфектыўнай сістэмы кіравання прадпрыемствамі. Прапануюцца новыя тэхналогіі, гатовыя да ўкаранення ў вытворчасць. Цэнтр функцыянуе ў цесным узаемадзеянні з Камітэтам эканомікі Гомельскага аблвыканкама, Упраўленнем прадпрыемства Гомельскага аблвыканкама, з усімі мясцовымі і рэспубліканскімі інкубатарамі, фондам і цэнтрамі падтрымкі прадпрыемства, мае кантакты з Міжнароднай фінансавай карпарацыяй, агенцтвам па міжнародным развіцці ЗША, бізнес-інкубатарамі краін СНД і Еўропы. Гэта адзіны ў Рэспубліцы бізнес-інкубатар пры вышэйшай навучальнай установе – ГДТУ імя П. В. Сухога. Такім чынам, менавіта Гомельскі бізнес-інавацыйны цэнтр можа стаць інфармацыйнай пляцоўкай эфектыўнага ўзаемадзеяння малога бізнесу, навукова-даследчых структур, урадавых арганізацый, міжнародных фінансавых структур і ядра кластара – буйных прадпрыемстваў.

Бізнес-інкубатар малога прадпрыемства ПУП «Белтрансінфа», які аказвае кансалтынгавыя паслугі малому бізнесу (за перыяд з 2006 г. па 2018 г. праведзена 700 семінараў-практыкумаў), можа адыграваць дапаможную

ролю пры інтэграцыі невялікіх аўтсорсінгавых фірмаў у інфармацыйны кластар [4].

РУП «Нацыянальны цэнтр маркетынгу і кан'юнктуры цэн» МЗС Рэспублікі Беларусь здольны аказваць маркетынговыя паслугі, інфармацыйна-рэкламную падтрымку; ажыццяўляць пошук дзелавых партнёраў, аператыўна паведамляць аб конкурсах і таргах у Беларусі і за мяжой; забяспечваць інфармацыйнае суправаджэнне дзяржаўных закупаў, а таксама праводзіць іх у форме электронных аўкцыёнаў на сваёй электроннай гандлёвай пляцоўцы; прадастаўляць паслугі сертыфікацыйнага цэнтра (выдача сертыфіката адкрытага ключа электроннага лічбавага подпісу). Падобны інфармацыйна-кансалтынгавы цэнтр неабходны для палягчэння дзейнасці знешнеэканамічных партнёраў прадпрыемстваў аб'яднання.

Для фінансавай падтрымкі віртуальных інфармацыйных кластараў прапануецца выкарыстанне венчурных кампаній, якія ажыццяўляюць інвестыцыі ў каштоўныя паперы або прадпрыемствы ў сферы найноўшых навуковых распрацовак, высокіх тэхналогій з вялікай ступенню рызыкі. 21 снежня 2016 г. быў падпісаны дагавор аб стварэнні Расійска-Беларускага фонду венчурных інвестыцый. Фінансавы аб'ём венчурнага фонду склаў 24 мільёнаў долараў ЗША [5]. Да 2020 г. венчурны фонд збіраецца выйсці на аб'ём фінансавання звыш за 150 мільёнаў долараў ЗША.

Калі венчурныя фонды аддаюць перавагу ўкладанню ў праекты з сярэдняй ступенню рызыкі (тыповая інвестыцыя 1-5 млн. долараў у праект), то бізнэс-анёлы, як правіла, вырашаюцца на больш рызыкаўныя інвестыцыі (хоць і менш затратныя, 50–300 тыс. долараў), прапаноўваючы супрацоўніцтва кампаніям на самай ранняй стадыі іх развіцця. Грамадскае аб'яднанне Супольнасць бізнэс-анёлаў і венчурных інвестараў (БАВІН) – першае такое аб'яднанне, яго мэта – павялічыць колькасць і якасць малых тэхналагічных бізнэсаў [3].

Асноўная мэта функцыянавання падраздзяленняў Рэспубліканскага цэнтра трансферту тэхналогій у кластары – садзейнічанне супрацоўніцтву паміж распрацоўшчыкамі, прадпрымальнікамі і інвестарамі, стварэнне і падтрымка інфармацыйных баз дадзеных, якія абслугоўваюць кліентаў тэхналагічнага трансферу, што будзе спрыяць міжнароднаму супрацоўніцтву і ўмацаванню інфармацыйна-тэхналагічнага ўзаемадзеяння ў кластары.

Камітэтам эканомікі Гомельскага аблвыканкама прапануецца выкарыстоўваць наступныя віды падтрымкі рэгіянальнага інфармацыйнага кластара:

- падатковыя льготы, аналагічныя ўдзельнікам Парку высокіх тэхналогій;
- павелічэнне мытных пошлін імпортных канкурэнтных тавараў;

– дапамогу ў міжнародным супрацоўніцтве з дапамогай Інтэрнэту, гандлёва-эканамічных сувязей, канферэнцый, перамоў з замежнымі інвестарамі і міжнароднымі донарамі, форумамі і інш.);

– інфармацыйны кластар павінен стаць суб'ектам права пры заключэнні дагавораў аб міжнародным супрацоўніцтве як з замежнымі асацыяцыямі і іх сябрамі, так і з адміністрацыямі замежных рэгіёнаў.

Такім чынам, намі вызначаны асноўныя напрамкі і формы мадэрнізацыі інавацыйнай інфраструктуры Гомельскага рэгіёна – узмацненне інфармацыйных каналаў сувязі, рэалізацыя сумесных міжнародных праектаў. Пры гэтым каардынацыю павінны ўзяць на сябе ядро кластара і вучэбна-даследчыя цэнтры (універсітэты).

Літаратура

1. Евсеев, О. С., Коновалова М. Е. Развитие инновационной инфраструктуры в условиях модернизации национальной экономики // *Фундаментальные исследования*. – 2012. – №9 (часть 1). – С. 220-224.

2. Резиденты Гомельского технопарка // *Официальный портал Гомельского технопарка* [Электронный ресурс]. 2018. Режим доступа: <https://www.gntp.by/residents/>

3. Baranov A. M. Information economy of Belarus and allocation of social capital // *Ekonomické trendy*. – 2017. – № 1. – Р. 70-74.

4. Гомельский бизнес-инновационный центр // *Портал информационной поддержки Гомельского бизнес-инновационного центра* [Электронный ресурс]. 2018 // <http://bel-consult.com/company.php?id=206>.

5. Директор Белифонда – о первых вложениях и том, почему не надо бояться бюджетных денег // *Государственный комитет по науке и технологиям Республики Беларусь* [Электронный ресурс]. 2018. Режим доступа: <http://gknt.gov.by/notes/stati/pervyy-poshel-direktor-belifonda-o-pervykh-vlozheniyakh-i-tom-pochemu-ne-nado-boyatsya-byudzhethnykh>

6. В НАН Беларуси состоялось Общее собрание Республиканской ассоциации наноиндустрии // *Официальный портал НАН Беларуси* [Электронный ресурс]. 2018. Режим доступа: <http://nasb.gov.by/rus/news/2517/>

А. С. Баранова
г. Минск, МГЛУ

ПОДГОТОВКА СТУДЕНТОВ К ОРГАНИЗАЦИИ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ УЧАЩИХСЯ НА ОСНОВЕ КЛАСТЕРНОГО ПОДХОДА

На современном этапе развития образования кластерный подход рассматривается как новый эффективный образовательный ресурс.